

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

ЛО ЧАО

УДК 378.147:784]:[373.011.3-051:78(043.3)

**МЕТОДИКА ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРСОНІФІКАЦІЇ**

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

СУМИ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Батюк Наталія Орестівна,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Лобова Ольга Володимирівна,
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, професор кафедри дошкільної і початкової освіти;

кандидат педагогічних наук, доцент
Барановська Ірина Георгіївна,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доцент кафедри мистецьких дисциплін.

Захист відбудеться 15 червня 2018 року о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.053.01 у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка за адресою: 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87, ауд. 214.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (40002, м. Суми, вул. Роменська, 87).

Автореферат розіслано 15 травня 2018 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. Г. Козлова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність і доцільність дослідження. Стрімкі перетворення освітнього процесу в Україні підвищують вимоги щодо якості підготовки фахівців. У законодавчих документах (законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» та ін.) наголошено на формуванні професійних, загальних, інтегральних компетентностей майбутніх учителів, їх відповідності освітнім реформам. Ця стратегія є важливою і для розвитку мистецької, зокрема музично-педагогічної освіти.

У становленні фахових компетентностей майбутніх учителів музичного мистецтва виокремлено спрямованість на формування здатності застосовувати в освітньому процесі інтеграцію мистецтв, що відображено в наукових доробках Л. Масол, Г. Падалки, О. Рудницької, О. Щолокової та ін. Особливе значення у цьому аспекті надано вокальній підготовці, інтегрований характер якої зумовлено художньо-синтезованою мовою вокального мистецтва, що забезпечує вчителю мобільні умови залучення школярів до слухання «живого звучання» найдосконалішого музичного інструменту – людського голосу.

У новітніх дослідженнях з проблем вокальної підготовки вчителів музичного мистецтва змінено орієнтації наукових пошуків з формування виконавської вокальної техніки на проблему її відповідності художньо-інноваційним вимогам. Так, фахівцями досліджено: теоретико-методологічні засади вокальної підготовки на основі комплексного підходу (Н. Овчаренко), гедоністичне спрямування вокальної підготовки (Л. Василенко), інноваційні стратегії (Лю Цзя), особливості вокальної художньо-виконавської підготовки (Чжан Яньфен), синтез психолого-педагогічних та мистецтвознавчих аспектів у вокальній підготовці (Н. Гребенюк), педагогічний потенціал художньо-мистецьких традицій (Вей Лімін), забезпечення особистісно-зорієнтованого простору навчання (Г. Панченко). Актуалізовано проблему формування вокальної культури вчителя музики, його методичної компетентності, виконавської та акторської майстерності, інтегрованості фахових якостей, що її забезпечують (О. Єрошенко, М. Павлова, Пан На, Г. Панченко, О. Прядко, А. Ткачук, Л. Тоцька, Ху Дуньє, Цзинь Нань, Чжу Цзюньцяо, Юань Хуейцин).

Серед інновацій процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва визнано технологію персоніфікації, що кореспондується з особистісним та індивідуальним підходами (О. Андрійко, С. Горбенко, Н. Гуральник, Ю. Найда, О. Олексюк, Г. Панченко, О. Реброва та ін.) і ґрунтується на засадах персоналізованого навчання – інноваційної педагогічної концепції, у центрі якої знаходяться індивідуально-творчі підходи та стратегії фахової підготовки студентів. Щодо спектра застосування технологію персоніфікації визначено: як засіб науково-теоретичного обґрунтування й систематизації поглядів педагогічних персоналій (В. Беспалько, Н. Дем'яненко, Г. Селевко, М. Тимошенко та ін.); як педагогічну технологію аналізу образу-персонажа епічного твору (О. Пехота); як технологію, у межах якої той, хто

навчається, є суб'єктом свого професійного розвитку та саморозвитку (М. Клевцова); як метод у технології персоналізованого навчання (А. Братанич, М. Ілакавічус, І. Калошина, А. Салоніна, В. Салонін та ін.); як інновацію мистецької освіти (О. Андрейко, О. Олексюк та ін.).

З'ясовано, що стосовно вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва педагогічний потенціал технології персоніфікації не став предметом спеціального наукового дослідження. Отже, констатовано потребу в розв'язанні таких *суперечностей*:

- між науково-методичним потенціалом технології персоніфікації і недостатнім його педагогічним осмисленням у галузі музичного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема в класі постановки голосу;

- між полінаправленістю інноваційних можливостей технології персоніфікації і традиційно використовуваним у практиці навчання індивідуально-орієнтованим підходом до вокальної підготовки студентів;

- між актуальною вимогою щодо формування вокальної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва і відсутністю методики, зорієнтованої на персоніфіковані аспекти такої компетентності.

Наявністю цих суперечностей, важливістю і недостатньою розробленістю зазначеної проблеми зумовлено вибір теми дисертації: **«Методика вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми: «Методологія та методика фахової підготовки майбутніх учителів музики та хореографії в контексті художньо-естетичних інновацій мистецької освіти» (державний реєстраційний номер 0114U007160).

Тему дослідження затверджено вченою радою Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського (протокол № 4 від 27.10.2016 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

Відповідно до мети сформульовано такі **завдання дослідження**:

1. Розкрити сутність технології персоніфікації у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

2. З'ясувати компонентну структуру вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

3. Розробити й теоретично обґрунтувати методику вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

4. Визначити критерії, показники та рівні оцінювання стану вокальної підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва в її персоніфікованій проекції.

5. Експериментально перевірити ефективність методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

Об'єкт дослідження – процес вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Предмет дослідження – методика вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

Методологічна основа дослідження. Застосування технології персоніфікації у вокальній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва досліджується одночасно як творчий художньо-технологічний засіб пізнання та розкриття художнього образу твору мистецтва та як інноваційний педагогічний підхід до осмислення художньо-ментального простору певної епохи культурно-просторового діапазону. Для цього застосовуються індивідуально-особистісний, культурологічний, мистецько-персоналізований, герменевтичний та інші підходи.

Теоретичну основу дослідження склали: філософські, культурологічні (Аристотель, Г. Гегель, Х.-Г. Гадамер, М. Каган, Ф. Шлейєрмахер), психологічні, психолого-соціальні (П. Горностай, Г. Олпорт, П. Павлов, С. Рубінштейн, М. Смирнов, Я. Стреляу, Б. Теплов, Чень Сяньнянь, К. Черрі, Юань Хуейцин, Л. Хьел, О. Яремчук) та педагогічні концепції, що стали базою для персоналізованого навчання (В.Беспалько, О.Боличева, В. Габдулхаков, Т. Галкіна, Н. Дем'яненко, І. Зязюн, М. Клевцова, Д. Кірнарська, В. Нестеренко, В. Ортинський, О. Пехота, О. Попова, Г. Селевко, А. Солоніна, Ф. Фрадкін та ін.); теорії індивідуально-творчого розвитку особистості та особистісного спрямування фахової освіти (С. Горбенко, Н. Гузій, А. Козир, Г. Панченко, Чень Сяньнянь, Чень Цзюань, Юань Хуейцин); праці щодо формування фахових якостей, художнього досвіду та становлення майбутніх учителів музичного мистецтва в компетентнісній парадигмі (О. Єременко, О. Лобова, О. Олексюк, О. Орлов, О. Реброва, Ху Дуньє, О. Щолокова), зокрема їхньої вокальної підготовки (В. Антонюк, Л. Василенко, Н. Овчаренко, Ху Маньлі, І.Цюряк, Чжан Яньфен) та інтерпретації вокальних творів (О. Котляревська, О. Круглова, Т. Лимарева, С.Лисенко, Пан На); філософсько-культурологічні та мистецько-педагогічні дослідження з проблем персоніфікації як художнього методу та методу художнього спілкування в освітній галузі, полікультурному середовищі навчання та у фаховій підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва (О. Андрейко, Ван Цюн, М. Ілакавічус, Лянь Юнь, Г. Ніколаї, О.Отич, Г. Падалка, О. Ростовський О. Рудницька, М. Тимошенко, Цзяо Їн).

Методи дослідження:

- *теоретичні* (аналіз, індукція, порівняння, аналогії, систематизація, узагальнення філософсько-культурологічної, психолого-педагогічної, мистецтвознавчої, музично-педагогічної та вокально-методичної літератури – для обґрунтування сутності і змісту технології персоніфікації у мистецькій освіті; функціональний і категоріальний аналіз, узагальнення педагогічного та методичного досвіду, інноваційних практик і технік – для уточнення та

розкриття сутності ключових понять дослідження, розроблення методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації, критеріїв та показників оцінювання досліджуваного феномену; моделювання – для визначення компонентної структури вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в її персоніфікованій проекції, створення моделі методики вокальної підготовки засобами технології персоніфікації);

- *емпіричні* (констатувальний експеримент і методи педагогічної діагностики – педагогічне спостереження, анкетування, метод експертних оцінок, методика діагностики емпатійних здібностей – для визначення стану вокальної підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва в її персоніфікованій проекції; формувальний експеримент, що містить методи художньо-педагогічної фасилітації, абстрактно-когнітивного та аксіологічно-диспозиційного аналізу, праксиметрії, вокально-виконавської самодіагностики, актуалізації персоніфікованої драматургії твору, художньо-рекурсивної автореферентності – для практичного втілення та перевірки ефективності методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації);

- *методи математичної статистики* для опрацювання результатів педагогічного експерименту і підтвердження достовірності результатів дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що:

- *уперше* здійснено цілісне дослідження проблеми вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації, зокрема: розкрито сутність технології персоніфікації у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; визначено компонентну структуру вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації, що складається з культурно-орієнтаційного, особистісно-ціннісного і творчо-виконавського компонентів та відповідних до них елементів; розроблено та експериментально перевірено методику вокальної підготовки майбутніх учителів засобами технології персоніфікації на творчо-аналітичному, асоціативно-рефлексивному, інтерпретаційно-персоніфікованому етапах; розроблено педагогічні умови, що складають основу методики (стимулювання зацікавленого ставлення до історичних, етно-ментальних, побутово-традиційних передумов еволюції вокального мистецтва через заглиблення в образи героїв вокальних творів; спонукання до рефлексії вокально-виконавської підготовки з орієнтацією на індивідуальні можливості творчого самовираження; мобілізація акторсько-виконавського ресурсу на занурення в образ героя шляхом поєднання власного творчого ресурсу та духовного світу персонажу вокального твору); розроблено критерії, показники та рівні оцінювання стану вокальної підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва в її персоніфікованій проекції;

- *уточнено* особливості застосування педагогічних технологій у галузі музичного навчання; сутність вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва та їх вокальної підготовленості в контексті компетентнісної парадигми та персоналізованого навчання, а також персоніфікованих процесів, що впливають на якість вокальної підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва;

- *подальшого розвитку дістали* теорія і практика розвитку творчої особистості вчителя музичного мистецтва, його культурологічної підготовки, фахового становлення та формування фахових, зокрема вокально-педагогічних, компетенцій.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в можливості застосування розробленої методики у фаховій, зокрема культурологічній підготовці майбутніх учителів, у формуванні виконавської культури, художнього світогляду, фахової педагогічної компетентності. Розроблене методичне забезпечення (педагогічні умови, техніки та методи) буде доцільним для підготовки фахівців спеціальностей 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) і 025 Музичне мистецтво. Критерії та показники стану вокальної підготовленості можуть бути враховані під час оцінювання фортепіанної, диригентсько-хорової, історико-теоретичної підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва.

Впровадження отриманих результатів дослідження здійснено в освітній процес ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка № 983/17 від 10.05.2017 р.); Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 07-10/95 від 26.01.2018 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (довідка № 269 від 26.01.2018 р.).

Апробацію отриманих результатів дослідження здійснено в формі виступів і доповідей на *міжнародних* наукових конференціях: «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства» (Одеса, 2015, 2016, 2017); «Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи» (Умань, 2016); «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії» (Переяслав-Хмельницький, 2016); «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (Київ, 2017); «Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття» (Київ, 2017); «Современные тенденции в педагогической науке Украины и Израиля: путь к интеграции» (Одесса, 2016); «Мистецький освітній простір у контексті формування сучасної парадигми освіти» (Кропивницький, 2016); на засіданнях кафедри музичного мистецтва та хореографії Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Публікації. Основні теоретичні положення та отримані результати дослідження висвітлені у 10 публікаціях автора, з них 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 – в закордонному науковому виданні, 3 публікації апробаційного характеру.

Структура дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел до кожного розділу (261 найменування, з них 24 – іноземними мовами), загальних висновків та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 257 сторінок, обсяг основного тексту – 195 сторінок. Робота містить 9 таблиць, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, об'єкт, предмет, завдання, розкрито методологічні та теоретичні основи дослідження; показано наукову новизну та практичне значення отриманих результатів; наведено дані щодо апробації та впровадження результатів дисертації, публікацій та структури дисертації.

У першому розділі **«Теоретичні основи вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації»** уточнено сутність технологічної парадигми мистецької освіти, зміст та особливості технології персоніфікації, проаналізовано особливості вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті персоналізованого навчання та технології персоніфікації, визначено сутність поняття та компонентну структуру персоніфікованої проєкції вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

У результаті аналізу наукової літератури з'ясовано, що практико-методичні концепції освіти застосовують технологічну парадигму, а у науковій теорії сформувався розуміння педагогічної технології як структури психолого-педагогічних установок, заснованих на вивченні закономірностей взаємодії ендогенних та екзогенних факторів розвитку особистості (В. Беспалько, І. Волков, І. Зязюн, Г. Селевко, В. Шепель та ін.).

Виявлено, що інтерес науковців привертає поліпарадигмальна освітня концепція (І. Колесникова, О. Прикот, О. Реброва, І. Фомічова та ін.), у рамках якої здійснюється переорієнтація освітнього процесу на інноваційні технології, у напрямку індивідуалізації та особистісної зорієнтованості навчання зокрема. У якості педагогічної інноватики представлено персоналізоване навчання (А. Братанич Є. Боличова, М. Ілакавічус І. Калошина О. Кашина, М. Клевцова, О. Козлова, О. Попова, А. Салоніна, В. Салонін та ін.), у межах якого застосовується й персоніфікація, що є не лише засобом уособлення, а й принципом освоєння виховного потенціалу ідеалів культури і традицій, котрі не можливо передати іншим шляхом, ніж як спроектувати взаємодію з особистостями, ідеалами, взірцями тощо (М. Ілакавічус).

У процесі систематизації та узагальнення психолого-педагогічних праць встановлено, що концепція персоніфікації розглядається як ресурс педагогічної інноватики, основа принципів персоніфікованої взаємодії (О. Боличова М. Клевцова), самоконтролю, самомотивації, самовдосконалення (В. Габдулхаков, Т. Галкіна, О. Кашина, О. Попова та ін.). Засобами наукових узагальнень мистецтвознавчої та музично-педагогічної літератури визначено,

що персоніфікація розглядається як творчий художньо-технологічний метод пізнання і розкриття художнього образу твору мистецтва, що стає підставою для застосування персоніфікованої технології в галузі мистецької освіти.

На основі індуктивного методу в опрацюванні філософсько-культурологічної, мистецько-педагогічної та музично-педагогічної літератури визначено, що ідея впровадження інноваційних педагогічних концепцій у мистецьку освіту базується на інтеграції індивідуально-особистісної та комунікативної, культурологічної та аксіологічної, творчо-діяльнісної та акмеологічної, гуманістичної, технологічної парадигм (О. Андрейко, С. Горбенко, Н. Дем'яненко, О. Єременко, А. Козир, О. Олексюк, О. Отич, Г. Падалка, О. Щолокова та ін.). У мистецькій освіті ключовим атрибутом асоціативно-рефлексивних процесів визначено естетичну природу художнього образу, його сприйняття та творення, що передбачає взаємопроникнення одиничного, особливого і загального, потенційно закладених та актуалізованих в образі. Загальне виступає як глобальний задум, загальнозначуща інформація, що представлені через одиничне, тобто персонаж, і вже в процесі творчого переосмислення відображені в особливому, тобто в художньому образі. Тому художній образ трактовано як процес розкриття загального через індивідуальне, перш за все – через персонаж (І. Ісакова, Л. Чернець).

Засобами аналізу та систематизації мистецтвознавчої, культурологічної літератури щодо персоніфікації художнього образу показано, що в мистецтві інтерес до людини, «персони» пов'язаний з розширенням спектра засобів художньої виразності, а також з глибоким осмисленням індивідуальних рис особистості в контексті соціально-культурних умов її існування. Конкретизовано, що персоніфікація як художній прийом, в якому поняття «персона» відіграє основну роль, являє собою не лише антропоморфне втілення абстрактного, а художній образ, кожна індивідуальна риса якого – уособлення тієї чи іншої ознаки безлічі значень (М. Гаспарова, С. Давидова, П. Ніколаєв, М. Смирнов, Су Юйчен, Ту Дуня). На основі зазначеного художній образ інтерпретовано як персоніфікацію авторської ідеї, укладеної в безлічі смислів (психологічно-емоційному, культурологічному, соціально-історичному, художньо-культурному тощо).

Передумовою обґрунтування технології персоніфікації у вокальній педагогіці визначено розроблені науковцями принципи: смислоорієнтації та голографічності знань, що кореспондуються з принципом суб'єктності, діалогічності, згоди в персоніфікованій взаємодії у двох векторах: засвоєння зовнішніх культурних процесів, що зумовлює змістове наповнення вокальної підготовки студентів; засвоєння внутрішніх психолого-творчих процесів вокального виконавства та вокально-педагогічної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва, що здійснюються в проекції *self-сфери* особистості під час вокального виконавства та вокально-педагогічної діяльності (Т. Галкіна, Н. Овчаренко, О. Попова).

У результаті категоріального аналізу сутність технології персоніфікації в галузі мистецької освіти трактовано як педагогічний ресурс персоналізованого

навчання, що характеризується цілеспрямованою орієнтацією освітнього процесу на екстраполяцію персоніфікації як художнього методу для осмислення культурних процесів через заглиблення у збиральний образ героя (персони) та рефлексії власних художньо-творчих можливостей в інтерпретації і творенні такого образу.

Шляхом функціонального аналізу показано, що персоніфікація як технологія мистецького навчання виконує функцію індивідуалізації творчого розвитку, формування уявлень цінностей культури (аксіологічну функцію), усвідомлення фахової ідентичності (функцію фахового становлення, або ідентифікаційну), набуття досвіду прямого та опосередкованого художнього спілкування (художньо-комунікативна функція), розширення художнього кругозору (культурно-світоглядна функція). Щодо вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва технологію персоніфікації розглянуто як практику герменевтичного прочитання твору вокального мистецтва, заснованого на трактуванні художнього образу як втілення комплексу специфічно-мистецьких, психологічно-емоційних, соціокультурних смислів. Отже, вона розширює спектр можливостей вирішення актуальних питань, пов'язаних з формуванням таких особистісних якостей, як творча рефлексія, самоорганізація, мотивація творчого саморозвитку та самореалізації.

За аналогією уточнення компонентів виконавської культури студента-музиканта на основі персоналізованого підходу (О. Андрейко) уточнено компоненти вокальної підготовки, які підпадають під вплив технології персоніфікації. Основним регулятором означеної стратегії визначено персонаж вокального твору, що сприймається крізь призму концепції культурологічного ідентифікування, трактується як персоніфікація множинних мистецько-культурологічних та психологічно-емоційних, особистісних смислів.

На основі категоріального та системного аналізу уточнено поняття «вокальна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва», що розглядається в компетентнісній парадигмі та інтерпретується як складний динамічно-процесуальний компонент інтегрованої фахової підготовки, який забезпечує формування компетентностей у вокальному мистецтві: виконавської, методичної та художньо-культурної. Результатом вокальної підготовки визначено підготовленість майбутніх учителів до реалізації педагогічного, художньо-світоглядного, творчо-розвиваючого потенціалу вокального мистецтва в процесі різних видів фахової діяльності. Підготовленість до вокальної діяльності як результат вокальної підготовки трактовано складноструктурованим утворенням особистості, що передбачає наявність знань щодо особливостей вокального виконавства і мистецтва в цілому, вмінь щодо постановки голосу і методики роботи з ним, навичок мобільного застосування вокально-виконавського ресурсу особистості, досвід та здатність використовувати їх під час самостійної роботи з вокальним матеріалом, сформованість спеціальних якостей, необхідних для вокального виконавства. Персоніфікований сегмент означеної підготовленості визначено як узагальнену якість, що характеризує сформовану спрямованість особистості майбутнього вчителя на засвоєння

зовнішніх культурних процесів, пов'язаних з вокальними творами та мистецтвом у цілому через їх відображення в образах героїв (персоналіях) та внутрішніх психолого-творчих процесів вокального виконавства та вокально-педагогічної діяльності через осягнення власних персоніфікованих можливостей (тобто сукупність якісних ознак вокальної підготовленості, котрі найбільш ефективно розвиваються та формуються під впливом технології персоніфікації).

За допомогою методу теоретичного моделювання побудовано компонентну структуру вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в її персоніфікованій проекції. Виокремлено три компоненти: культурно-орієнтаційний (орієнтації в історичних аспектах розвитку вокального мистецтва крізь призму динаміки еволюції образів; уявлення щодо відповідності вокального персонажа його музично-семіотичним характеристикам); особистісно-ціннісний (особистісні інтенції щодо типів і амплуа героїв вокальних творів; гармонізація аналітико-когнітивного та емоційного ставлення до ціннісної смислового контексту вокальних творів); творчо-виконавський (рефлексія власних (персональних) можливостей у вокальному мистецтві; творче самовираження через персоніфікацію щодо образів героїв вокальних творів у виконавській і педагогічній діяльності). Зазначені компоненти забезпечують формування таких фахових компетенцій: історико-семіотичної, вокально-репертуарної, вокально-компенсаторної.

Отже, у ході вивчення теоретичних основ процесу вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації обґрунтовано її специфіку та інноваційний, методичний потенціал, уточнено сутність вокальної підготовки як процесу та підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва як результату в парадигмі компетентнісного підходу. Отримані результати стали теоретичним базисом для розроблення методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

У другому розділі **«Методичні засади застосування технології персоніфікації у вокальній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва»** обґрунтовано методику, наукові підходи та принципи навчання вокальному мистецтву засобами технології персоніфікації; презентовано педагогічні умови, методи та техніки персоніфікованого навчання на різних етапах вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Методологічним підґрунтям запровадження технології персоніфікації у вокальну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва з метою підвищення рівня такого її аспекту, як персоніфікована проекція, визначено наукові підходи та відповідні їм принципи. Вибір наукових підходів зумовлено тим, що технологія персоніфікації застосовується в напрямку професійно-особистісного розвитку студентів, зокрема в індивідуально-творчому, акмеологічному аспектах (О. Андрейко, А. Козир, Н. Овчаренко, О. Олексюк та ін.), а також у культурологічному напрямі, що висвітлено у працях І. Білявського, М. Захарченка, М. Кагана, В. Суханцевої, М. Тимошенко, К. Черрі та ін. Враховано специфічні культурні традиції щодо персоніфікації в

мистецтві Сходу, зокрема феномену амплуа в національній пекінській опері (Лянь Юнь), що передбачає певну техніку виконання, її синтезованість, інтегрованість з бойовим мистецтвом кун-фу, а саме: «цжанг», «нян», «зуо», «да» (Цзя Юйпін, Чжан Яньфен).

На основі індивідуально-особистісного підходу обрано такі педагогічні принципи: врахування індивідуальних психологічних характеристик та властивостей кожної особистості під час вибору вокального репертуару; розроблення індивідуальної стратегії художньо-виконавського досвіду. Відповідно до культурологічного та психолого-історичного підходів обрано принципи: спрямованість пізнавально-пошукової діяльності на визначення історико-культурних передумов вокального твору; врахування полікультурного контексту вокального мистецтва; орієнтація на психологічно-історичну реконструкцію духовного світу героїв вокальних творів. Аксіологічно-комунікативний підхід зумовив застосування таких принципів: установка на розуміння художньо-сміслового контексту образу-інформації та його ціннісного значення для композитора, виконавця, слухача, а також героя твору як носія цього смислу; фасилітована підтримка процесу художньої комунікації. На основі мистецько-персоналізованого (О. Андрейко) та диспозиційного підходів опрацьовано такі принципи: орієнтація на досягнення типології амплуа у вокальних творах різних жанрів; дотримування синтезу вокально-технічного та художньо-типологічного під час втілення художнього образу у вокальному виконавстві. Відповідно до герменевтичного підходу (О. Олексюк, Г. Падалка, О. Щолокова та ін.) обрано принципи: активізації розумових процесів під час інтерпретації вокальних творів; рефлексії ставлення та оцінювання художньо-сміслових ідей вокального твору в роботі над інтерпретацією. Змістовою лінією аналізу смислових афектів представлено музику бароко та узагальнення її музично-семантичних особливостей в інтерпретації (М. Лобанова, Т. Круглова, В. Фоміна та ін.).

У розділі обґрунтовано педагогічні умови, презентовано техніки та методи, що запроваджуються поетапно відповідно до цілеспрямованого впливу на певний компонент. Вплив першої умови – стимулювання зацікавленого ставлення до історичних, етно-ментальних, побутово-традиційних передумов еволюції вокального мистецтва через заглиблення в образи героїв вокальних творів – спрямовано на елементи культурно-орієнтаційного компонента. Другу умову – спонування до рефлексії вокально-виконавської підготовки з орієнтацією на індивідуальні можливості творчого самовираження – пов'язано з впливом на елементи особистісно-ціннісного компонента. Третю умову – мобілізація акторсько-виконавського ресурсу на занурення в образ героя шляхом поєднання власного творчого ресурсу та духовного світу персонажа вокального твору – спрямовано на елементи творчо-виконавського компонента. Розкрито техніки та методи, що класифікувалися як індуктивні та дедуктивні.

За допомогою методу моделювання розроблено модель методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації, яку представлено на рис. 1.

Рис. 1. Модель методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації

Отже, в розділі розроблено, теоретично обґрунтовано та змодельовано методика вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, що здійснюється засобами технології персоніфікації (педагогічні умови, методи та техніки, їх поетапне запровадження).

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації»** представлено результати констатувального та формувального експериментів і доведено ефективність авторської методики впливу на сегмент вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, позначений як її персоніфікована проекція.

Використання емпіричних методів спостереження, анкетування та співбесід з учасниками референтної групи дозволили уточнити критерії та показники оцінювання персоніфікованої проекції вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Для оцінювання культурно-орієнтаційного компонента було обрано гностично-операційний критерій з такими показниками: орієнтація в культурно-історичних засадах вокального мистецтва; кваліфікованість у типології вокальних образів та ампула як відображення культурно-ментальних ознак вокальних творів. Особистісно-ціннісний компонент оцінено ціннісно-вибірковим критерієм з показниками: орієнтація у вокальному репертуарі та осмислення мотивації щодо вибору творів на основі поваги та зацікавленого ставлення до традицій, ментальності та реліктових цінностей; якість і адекватність операційно-оцінних дій та емоційно-підсвідомого ставлення до вокальних творів та їх смислового образного контексту. Творчо-виконавський компонент оцінено творчо-інтерпретаційним критерієм з показниками: міра розуміння іншого, зокрема себе, що спонукає до діалогу з героями та з самим собою, розуміння власних можливостей; творче ставлення до інтерпретації образу твору в контексті художнього персоніфікованого діалогу.

Попередні спостереження щодо вокальної підготовки студентів здійснювалися в університетах України (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеська національна музична академія), а також в університетах Китаю, зокрема в Шандунському та Цюйфуському педагогічних університетах, Сіанській консерваторії. Експериментальною роботою було охоплено 230 студентів та 15 викладачів.

У констатувальному експерименті взяли участь студенти 3 та 4 курсів ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» загальною кількістю 70 осіб. Завдяки 3-бальній шкалі оцінювання та спеціально розробленим методам педагогічної та психолого-педагогічної діагностики (метод експертних оцінок, методика діагностики емпатійних здібностей та ін.) отримано результати щодо розподілу учасників констатувального експерименту за рівнями вокальної підготовленості: 3 курс – високий (діалогічно-усвідомлюваний) рівень – 6%, середній (досвідно-накопичувальний) – 31 %, низький (технологічно-орієнтований) – 63%. На 4 курсі результати були такі: високий рівень – 6%; середній – 43% та низький –

51%. Зазначені результати засвідчили слабку динаміку позитивних змін за традиційною методикою.

У процесі формувального експерименту перевірено ефективність поетапно запропонованих педагогічних умов, технік та методів. У експериментальній роботі контрольну групу склали студенти 3 курсу, а експериментальну – ще 35 студентів наступного року навчання.

Технологію персоніфікації було запроваджено поетапно. На творчо-аналітичному етапі застосовано техніку занурення в часово-просторовий контекст інтерпретації твору шляхом відтворення подій, культурних чинників, абстрагування від сьогодення та ототожнення себе з відповідними персонами культурно-історичного часу. Застосовано комплексний метод художньо-педагогічної фасилітації – технологічне спонукання студента до виявлення історичного, культурологічного, філософсько-аксіологічного контекстів епохи творення, персоніфікованих в елементах лексики та семантики вокального твору (проблемні ситуації, питання, віртуальні кейси), що вплинуло на вміння здійснювати різнорівневий герменевтично-творчий аналіз вокального твору; метод абстрактно-когнітивного аналізу – абстрагування та ототожнення себе з відповідними персонами (персонаж, композитор і виконавець) епохи в процесі здійснення аналізу художнього образу, драматургії та музичної форми твору.

На асоціативно-рефлексивному етапі впроваджено другу умову – спонукання до рефлексії вокально-виконавської підготовки з орієнтацією на індивідуальні можливості творчого самовираження. Техніка передбачала стимулювання самоідентифікації в діалогових та полілогових диспозиціях художньо-вокальних амплуа через усвідомлення власних вокально-виконавських та психологічних можливостей. Практичне втілення відбувалося шляхом застосування методу аксіологічно-диспозиційного аналізу, який вплинув на вміння здійснювати опосередкований художньо-культурний полілог з персоналіями вокального твору; праксіметричного методу, що надав можливість глибше усвідомити світогляд та духовний світ композитора, поета, а через це й духовно-культурні контексти образу героїв вокальних творів; методу вокально-виконавської самодіагностики, який вплинув на вміння добору вокального репертуару та персоніфікованого визначення типу амплуа, власних можливостей його втілення.

На інтерпретаційно-персоніфікованому етапі впроваджено третю умову – мобілізацію акторсько-виконавського ресурсу на занурення в образ героя шляхом поєднання власного творчого ресурсу та духовного світу персонажа вокального твору. Техніка її реалізації полягала у створенні поведінкових конструктів у залежності від амплуа героїв на тлі актуалізації рефлексії ставлення до героїв вокальних творів. Практичне втілення відбувалося шляхом застосування методу актуалізації персоніфікованої драматургії твору, методу художньо-рекурсивної автореферентності, який вплинув на вміння інтеграції власного вокально-артистичного ресурсу в якості суб'єкта творчої інтерпретації, що зумовлює також уміння персоніфікованої виконавської та педагогічної інтерпретації.

Застосування експериментального методичного забезпечення дозволило підвищити рівень стану персоніфікованої проекції вокальної підготовки майбутніх учителів музики ЕГ (табл. 1).

Таблиця 1

Загальні результати формульовального експерименту

Рівні	ЕГ				КГ				4 курс	
	До початку		Наприкінці		До початку		Наприкінці		Констатувальний експеримент	
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Високий	2	6	7	20	2	6	3	9	2	6
Середній	11	31	21	60	10	29	14	40	15	43
Низький	22	63	7	20	23	65	18	51	18	51

Так, кількісні показники високого рівня зросли з 6% до 20% (у порівнянні з КГ – 9%, у порівнянні з групою 4 курсу на етапі констатувального експерименту – 6%); показники середнього рівня зросли з 31% до 60% (у порівнянні з КГ – 40% та 43% відповідно), показники низького рівня впали з 63% до 20% (у порівнянні в КГ – 51% та 51% відповідно).

Достовірність результатів перевірено за допомогою критерію Фішера ϕ^* . Підтверджено, що кількість досліджуваних високого та середнього рівня (окрім тих, хто відносився до високого рівня до початку експерименту) після завершення експерименту в ЕГ перевищує кількість таких досліджуваних у КГ. Порівняння результатів математичних показників зростання кожного критерію здійснено за допомогою величини дельти Δ , що показала значне підвищення K_f результативності за усіма критеріями в ЕГ. Найбільша величина дельти (0,64) визначена щодо показників творчо-інтерпретаційного критерію. Загальний рівень ЕГ підвищився з низького до середнього, натомість у КГ залишився низьким.

Отже, у ході кількісного та якісного порівняння результатів констатувального і формульовального експериментів засвідчено доцільність впровадження методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

Отримані у процесі наукового дослідження теоретичні та емпіричні результати дозволяють сформулювати такі **висновки**.

1. Розкрито сутність педагогічної технології персоніфікації у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, що полягає в поєднанні персоніфікації як художньо-технологічного методу трактування художнього образу твору мистецтва та як педагогічного підходу. З'ясовано, що в мистецько-освітній галузі технологію персоніфікації інтерпретовано як педагогічний ресурс персоналізованого навчання мистецтву, що характеризується цілеспрямованою орієнтацією освітнього процесу на екстраполяцію персоніфікації як художнього методу для осмислення культурних процесів через заглиблення у збиральний образ героя (персони)

та рефлексії власних художньо-творчих можливостей в інтерпретації та творенні такого образу.

Показано, що персоніфікація як технологія в мистецькій освіті виконує такі функції: індивідуалізації творчого розвитку (акмеологічну), формування уявлень цінностей культури (аксіологічну), усвідомлення фахової ідентичності (фахово-ідентифікаційну), розуміння мови мистецтва (семіотично-когнітивну), набуття досвіду прямого та опосередкованого художнього спілкування (художньо-комунікативну), розширення художнього кругозору як чинника якісної інтерпретації (інтерпретаційну). Зазначені функції реалізуються завдяки домінуванню в процесах персоніфікації певних елементів уособлення, вживання в образ героя та осмислення характерних рис епохи через ампуа, міжособистісні відносини, осягнення цінностей культури та усвідомлення семіотичного рельєфу їх відбиття в мистецтві.

Обґрунтовано специфіку технології персоніфікації у вокальній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва, що зумовлено методичним потенціалом вокальних творів, а саме: зведенням процесу вокально-виконавської інтерпретації до вибудовування часової послідовності елементів вокальної семантики (вокальних тонів, дискретних звуків та інтонацій-кодів) в їх взаємодії із закономірностями лінгвістичної і специфічно-музичної драматургії. У зв'язку з цим важливими аспектами, що впливають на якісний рівень інтерпретації вокального твору, визначено характер і глибину розуміння виконавцем (студентом-музикантом) специфічних смислів мистецтва, закодованих у цих елементах. Провідну роль в означеному процесі відведено розумінню й осягненню художнього образу персонажа як персоніфікації комплексу специфічно-мистецьких, психолого-рефлексивних, соціокультурних явищ: належності до певної вокально-театральної традиції; відображення філософських поглядів певної культурологічної епохи; втілення специфічних особливостей музичної мови композитора.

2. З'ясовано компонентну структуру вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

Вокальну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва в аспекті компетентнісної парадигми трактовано як складний динамічно-процесуальний компонент інтегрованої фахової підготовки, що забезпечує формування виконавської, методичної та художньо-культурної компетентностей у вокальному мистецтві. Результатом вокальної підготовки як процесу стає підготовленість майбутніх учителів музичного мистецтва до реалізації педагогічного, художньо-світоглядного, творчо-розвиваючого потенціалу вокального мистецтва в процесі різних видів фахової діяльності.

Вокальну підготовку майбутніх учителів у контексті технології персоніфікації презентовано за двома векторами: засвоєння зовнішніх культурних процесів у голографічній проекції; засвоєння внутрішніх психолого-творчих процесів вокального виконавства та вокально-педагогічної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва, що здійснюється в проекції *self-сфери* особистості.

У вокальній підготовці майбутніх учителів музики визначено окремий сегмент, котрий охоплює всі кліше персоніфікованих творчих процесів та персоналізації навчання, у результаті чого введено до наукового обігу поняття «персоніфікована проекція вокальної підготовки майбутніх учителів музики», що інтерпретовано як узагальнену якість вокальної підготовки, яка характеризує спрямованість особистості майбутнього вчителя на засвоєння зовнішніх культурних процесів, які пов'язані з вокальними творами та мистецтвом в цілому через їх відображення в образах героїв (персоналіях), та внутрішніх психолого-творчих процесів вокального виконавства та вокально-педагогічної діяльності через осягнення власних персоніфікованих можливостей.

Розроблено компонентну структуру персоніфікованої проекції вокальної підготовки, що складається з культурно-орієнтаційного, особистісно-ціннісного та творчо-виконавського складників і відповідних до них елементів. У фаховій підготовці вони охоплюють процеси формування таких компетенцій: історико-семіотичної, вокально-репертуарної, вокально-компенсаторної. Зазначена компонентна структура та компетенції є орієнтиром для вибору методики вокальної підготовки на засадах технології персоніфікації.

3. Розроблено й теоретично обґрунтовано методику вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації. Для методологічного забезпечення виокремлено такі наукові підходи: індивідуально-особистісний; культурологічний і психолого-історичний; аксіологічно-комунікативний; диспозиційний, мистецько-персоналізований; герменевтичний.

До методичного забезпечення включено поетапне втілення таких педагогічних умов: стимулювання зацікавленого ставлення до історичних, етноментальних, побутово-традиційних передумов еволюції вокального мистецтва через заглиблення в образи героїв вокальних творів; спонування до рефлексії вокально-виконавської підготовки з орієнтацією на індивідуальні можливості творчого самовираження; мобілізація акторсько-виконавського ресурсу на занурення в образ героя шляхом поєднання власного творчого ресурсу та духовного світу персонажа вокального твору.

Зазначеним педагогічним умовам відповідають спеціальні техніки та методи: 1) занурення в часово-просторовий контекст інтерпретації твору шляхом відтворення подій, культурних чинників, абстрагування від сьогодення та ототожнення себе з відповідними персонами культурно-історичного часу; 2) самоідентифікація в діалогових та полілогових диспозиціях художньо-вокальних амплуа через усвідомлення власних вокально-виконавських та психологічних можливостей; 3) створення поведінкових конструктів у залежності від амплуа героїв на тлі актуалізації рефлексії ставлення до героїв вокальних творів.

4. Визначено критерії, показники та рівні оцінювання стану вокальної підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва в її персоніфікованій проекції: гностично-операційний критерій (орієнтація в культурно-історичних засадах вокального мистецтва; кваліфікованість у типології вокальних образів та амплуа як відображення культурно-ментальних ознак вокальних творів); ціннісно-

вибірковий (орієнтація у вокальному репертуарі та осмислення мотивації щодо вибору творів на основі поваги та зацікавлення ставлення до традицій, ментальності та реліктових цінностей; якість та адекватність операційно-оцінних дій та емоційно-підсвідомого ставлення до вокальних творів та їх смислового образного контексту); творчо-інтерпретаційний (міра розуміння іншого, зокрема себе, що спонукає до діалогу з героями та з самим собою, розуміння власних можливостей; творче ставлення до інтерпретації образу твору в контексті художнього персоналізованого діалогу).

5. Експериментально перевірено ефективність методики вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоналізації. З цією метою діагностовано стан вокальної підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема такого її сегменту, як персоналізована проекція.

На етапі констатувального експерименту встановлено такий розподіл учасників (студентів 3 і 4 курсу) за рівнями: високий – діалогічно-усвідомлюваний (по 6% на 3 та 4 курсах); середній – досвідно-накопичувальний (31% та 43% відповідно); низький – технологічно-орієнтований (63% та 51% відповідно).

На етапі формувального експерименту здійснено запровадження педагогічних умов, технік і методів за такими етапами: творчо-аналітичний, асоціативно-рефлексивний, інтерпретаційно-персоналізований. За допомогою обчислювання, статистичного оброблення та узагальнення отриманих результатів встановлено такий розподіл учасників експерименту: в ЕГ високий рівень – 20%, середній – 60%, низький – 20%; у КГ: високий рівень – 9%, середній – 40%, низький – 51%. Отже, ефективність розробленої методики підтверджена. Достовірність отриманих позитивних результатів перевірено за φ^* критерієм Фішера та величиною дельти Δ .

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів застосування технології персоналізації в мистецько-освітній галузі. Перспективними можуть стати дослідження персоналізованої проекції фортепіанної підготовки та інших складників фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Основні наукові результати дослідження висвітлено в таких працях автора

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Ло Чао (2015). До визначення особливостей художньо-творчого мислення майбутнього вчителя музики. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: збірник наукових праць*, 2, 168–174.

2. Ло Чао (2016). Феномен персоналізації в інтерпретації художнього образу твору у вокальній підготовці майбутніх учителів музики. *Актуальні питання мистецької освіти і виховання: збірник наукових праць*, 1, 145–153.

3. Ло Чао (2017). Компонентна модель вокальної підготовки майбутнього вчителя музики в контексті технології персоніфікації. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць*, 22 (1-2017). Ч. 2, 56–60.

4. Ло Чао (2017). Методичне забезпечення процесу вокальної підготовки майбутніх учителів музики на основі технології персоніфікації. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: збірник наукових праць*, 22 (27). Ч. 2, 133–140.

5. Lo Chao (2017). Vocal training of future music teacher in the context of theory and practice of personification. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*, 155, 187–190.

6. Ло Чао (2017) Діагностика стану персоніфікованої проєкції вокальної підготовки майбутніх учителів музики. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал*, 9 (73), 97–106.

Стаття в закордонному науковому виданні

7. Lo Chao (2016). Pedagogical technology of personification in professional vocal training of prospective music teachers. *Modern Tendencies in Pedagogical education and Science of Ukraine and Israel: the way to integration*, 7, 225–231.

Публікації апробаційного характеру

8. Ло Чао (2016). Методический потенциал персонификации и персонализации в проекции педагогики искусства. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії: Матеріали XXVIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, Переяслав-Хмельницький*. Режим доступу: <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/art/3290>.

9. Ло Чао (2016). Методологія індивідуально-творчого розвитку майбутніх учителів музики в класі постановки голосу. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези II Міжнародної конференції молодих учених та студентів*, 1. Одеса, 100–104.

10. Ло Чао (2017). Критерії та показники оцінювання персоніфікованої проєкції вокальної підготовки майбутніх учителів музики. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези III Міжнародної конференції молодих учених та студентів*, 2. Одеса, 53–55.

Ло Чао. Методика вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія і методика музичного навчання. – Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми, 2018.

У дослідженні розкрито сутність педагогічної технології персоніфікації в галузі мистецької освіти. Уточнено поняття вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті компетентнісної парадигми. Розкрито сутність персоніфікованої проєкції вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, з'ясовано її компонентну структуру. Обґрунтовано методологічне забезпечення (наукові підходи, педагогічні принципи) та методіку (педагогічні умови, техніки та методи) вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації. Визначено критерії, показники та рівні оцінювання стану вокальної підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва. Експериментально перевірено ефективність методіки вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації.

Ключові слова: вокальна підготовка, методіка вокальної підготовки, персоніфікація, засоби технології персоніфікації, персоніфікована проєкція вокальної підготовки, майбутні учителі музичного мистецтва.

Ло Чао. Методіка вокальної підготовки будущих учителей музыкального искусства средствами технологии персонификации. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика музыкального обучения. – Сумской государственной педагогической университет имени А. С. Макаренко. – Сумы, 2018.

В исследовании раскрыта сущность педагогической технологии персонификации в области художественного образования. Уточнено понятие вокальной подготовки будущих учителей музыкального искусства в контексте компетентностной парадигмы. Раскрыта сущность персонифицированной проєкции вокальной подготовки будущих учителей музыкального искусства, выяснена ее компонентная структура. Обосновано методологическое обеспечение (научные подходы, педагогические принципы) и методіку (педагогические условия, техники и методы) вокальной подготовки будущих учителей музыкального искусства средствами технологии персонификации. Определены критерии, показатели, уровни оценки вокальной подготовленности будущих учителей музыкального искусства. Экспериментально проверена эффективность методіки вокальной подготовки будущих учителей музыкального искусства средствами технологии персонификации.

Ключевые слова: вокальная подготовка, методіка вокальной подготовки, персонификация, средства технологии персонификации, персонифицированная проєкция вокальной подготовки, будущие учителя музыкального искусства.

Luo Chao. Methods of the future musical art teachers' vocal training by means of personification technology. – The manuscript.

Thesis for Candidate of Pedagogical Sciences degree in specialty 13.00.02 – Theory and Methods of Musical Education. – Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. – Sumy, 2018.

The study actualizes the problem of improving the future musical art teachers' vocal training on the basis of modern personification technology. The essence of the pedagogical technology of personification in the field of art education is defined; its specificity is the combination of personification as an artistic-technological method of interpreting the artistic image of a work of art and personification as a pedagogical technological resource that corresponds to the paradigm of personalized learning. The definition of the personification technology in art education is given and its functions are defined.

The concept of the future musical art teachers' vocal training is specified; in vocal training the segment of a personified projection is defined. The essence of the personified projection of the future musical art teachers' vocal training is grounded; its structure consisting of cultural-orientation, personality-value and creative-performing components is revealed; the corresponding elements are presented. In the professional training of the future musical art teachers they cover the processes of formation of such competences as: historical-semiotic, vocal-repertoire, and vocal-compensatory. The methodological (scientific approaches, pedagogical principles) and technological (pedagogical conditions, techniques and methods) provisions for the future musical art teachers' vocal training by means of personification technology are grounded. Such scientific approaches as: individual-personal; cultural and psychological-historical; axiological-communicative; dispositional-identification; artistic-personalized; hermeneutic, are disclosed. The pedagogical conditions of vocal training by means of personification technology have been developed: stimulation of an interested attitude to the historical, ethno-mental, traditional-value prerequisites for the evolution of vocal art through immersion in the image of the characters of the vocal works; stimulation to the reflection of the vocal-performance preparation with orientation to individual possibilities of creative self-expression; mobilization of the actor's executive resource for immersion in the image of the hero by combining his own creative resource and spiritual world of the character of the vocal work.

On the basis of gnostic-operation, value-selective and creative-interpretive criteria, quantitative and qualitative parameters of the vocal preparedness of the future musical art teachers are determined. The effectiveness of methodologies of personalization technology, which were introduced at the creative-analytical, associative-reflexive, interpretive-personified stages is experimentally tested and confirmed.

Key words: vocal training, methods of vocal training, personification, personification technology, personified projection of vocal training, future musical art teachers.

Підписано до друку 10.05.2018 р. Формат 60X90/16. Гарн. News Times.
Друк ризогр. Папір офсет. Умовн. друк. арк. 0,9.
Тираж 100 прим.

Надруковано в редакційно-видавничому відділі
СумДПУ імені А. С. Макаренка

40002, м. Суми, вул. Роменська, 87.

